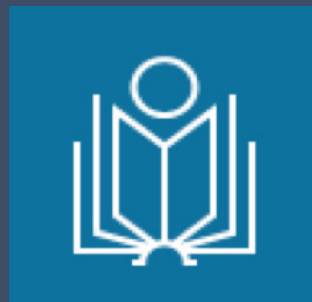

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

УПРАВУВАЊЕ СО РАЗВОЈОТ
НА ЕКОНОМСКИТЕ
РЕГИОНАЛНИ СИСТЕМИ:
ЕВРОАЗИСКА ПЕРСПЕКТИВА
VI Меѓународна научна и
практична конференција

УПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЕМ
ЭКОНОМИЧЕСКИХ И
РЕГИОНАЛЬНЫХ СИСТЕМ:
ЕВРАЗИЙСКАЯ ПЕРСПЕКТИВА
VI Международная научно-
практическая конференция

30-31 мај 2016 година,
Штип, Македонија
30-31 мая, 2016
Штип, Македония

ИЗДАВА / ИЗДАТЕЛЬ

Универзитет „Гоце Делчев“, Економски факултет, Штип, Република Македонија
Универзитет «Гоце Делчев», Экономический факультет, Штип, Македония

ОДГОВОРЕН УРЕДНИК / РЕДАКТОР

Проф. д-р Трајко Мицески

ГЛАВНИ УРЕДНИЦИ / ГЛАВНЫЕ РЕДАКТОРЫ

Доц. д-р Благоица Колева, Доц. д-р Елена Веселинова, доц. д-р Емилија Митева Кацарски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР / РЕДАКЦИЈА

Проф. д-р Трајко Мицески (Р. Македонија, претседател), Доц. д-р Љупчо Давчев (Р. Македонија), Доц. д-р Елена Веселинова (Р. Македонија), Доц. д-р Марија Гогова Самоников (Р. Македонија), Доц. д-р Тамара Јованов Марјанова (Р. Македонија), Доц. д-р Благоица Колева (Р. Македонија), Проф. д-р Александар Гачев (Р. Бугарија), Проф. д-р Јово Атељевиќ (Босна и Херцеговина), Проф. д-р Сузана Стефановиќ (Р. Србија), Проф. д-р Мехмет Билгин (Р. Турција), Проф. д-р Никос Хоурвоулиадес (Р. Грција), Доц. д-р Ольга Јаскина (Русија).

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ОДБОР / ОРГАНИЗАЦИОННИЙ КОМИТЕТ

Проф. д-р Трајко Мицески, Проф. д-р Ристе Темјановски, Проф. д-р Круме Николовски, Проф. д-р Оливера Ѓоргиева – Трајковска, Проф. д-р Еленица Софијанова, Проф. д-р Јанка Димитрова, Доц. д-р Љупчо Давчев, Доц. д-р Елена Веселинова, Доц. д-р Марија Гогова – Самоников, Доц. д-р Тамара Јованов – Марјанова, Доц. д-р Емилија Митева – Кацарски, Доц. д-р Благоица Колева, Доц. д-р Стеван Габер, Доц. д-р Илија Груевски, Доц. д-р Дарко Лазаров, Проф. д-р Роман Власов, Доц. д-р Алена Позаженикова, Проф. д-р Ердоган Ѓунџуполат.

ЛЕКТУРА / КОРРЕКТУРА

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Проф. д-р Костадин Голаков
(руски јазик)

ТЕХНИЧКО УРЕДУВАЊЕ / ТЕХНИЧЕСКИЙ РЕДАКТОР

Славе Димитров
Благој Михов

РЕДАКЦИЈА И АДМИНИСТРАЦИЈА / РЕДАКЦИОННИЙ И АДМИНИСТРАЦИЯ

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Економски факултет
бул. „Крсте Мисирков“ бб
п.фак 201, 2000 Штип, Република Македонија

Универзитет «Гоце Делчев» - Штип
Экономический факультет
бул. «Крсте Мисирков» бб
п.фак 201, 2000 Штип, Македония

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

33(4+5)(062)

МЕЃУНАРОДНА научна и практична конференција Управување со развојот на економските регионални системи (6 ; 2016 ; Штип)

Управување со развојот на економските регионални системи :

Евроазиска перспектива / VI Меѓународна научна и практична конференција, 30-31 мај, 2016 година, Штип, Македонија = Управление развитием економических и региональных систем : Евроазийская перспектива / VI Meždunarodnaja naučno-praktičeskaja konferencija, 30-31 maja, 2016, Štip, Makedonija. - Штип :

Универзитет Гоце Делчев = Штип = Универзитет Гоце Делчева, 2017. - 370 стр. : табели ; 25 см

Трудови на мак., и рус. јазик. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-374-4

I. Международная научно-практическая конференция Управление развитием економических и региональных систем (6 ; 2016 ; Штип) види

Меѓународна научна и практична конференција Управување со развојот на економските регионални системи (6 ; 2016 ; Штип)

а) Економија - Развој - Европа - Азија - Собири

COBISS.MK-ID 102620938

«Высшая бизнес-школа» Омского государственного педагогического университета
(Россия, Омск)

Универзитет им. Гоце Делчева (Македонија, Штип)

“Higher Business School” OmSPU, Russia, Omsk

“Goce Delcev” University, Macedonia, Stip

Управление развитием экономических и региональных систем: Евразийская перспектива

Managing the development of economic and regional systems: an Eurasian perspective

VI Международная научно-практическая конференция

VI International scientific and practical conference

30-31 мая, 2016

Штип, Македонија

30-31 May, 2016

Stip, Macedonia

“Goce Delcev” University, 2016

“Higher Business School” OmSPU, Russia, Omsk

“Goce Delcev” University, Macedonia, Stip

VI International scientific and practical conference

Managing the development of economic and regional systems: an Eurasian perspective

30-31 May, 2016 Stip, Macedonia

“Высшая бизнес-школа” Омского государственного педагогического университета
(Россия, Омск)

Универзитет им. Гоце Делчева (Македонија, Штип)

VI Международная научно-практическая конференция

**Управление развитием экономических и региональных систем: Евразийская
перспектива**

30-31 мая, 2016 Штип, Македонија

„Висока бизнис школа“ Омск Државен педагошки универзитет (Русија, Омск)

Универзитет „Гоце Делчев“ (Македонија, Штип)

VI Меѓународна научна и практична конференција

**Управување на развојот на економските и регионалните системи: евроазиски
изгледи**

30-31 мај 2016 година, Штип, Македонија

СОДРЖИНА

Р.Г. Власов ЕВРАЗИЙСКОЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПРОСТРАНСТВО: УПРАВЛЕНИЕ РЕГИОНАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИМИ СИСТЕМАМИ, ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИЕ ВЫЗОВЫ, МОДЕЛИРОВАНИЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	12
Ю.Л. Муравьев ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПРОМЫШЛЕННАЯ ПОЛИТИКА КАК ОСНОВНОЕ УСЛОВИЕ ПРЕОДОЛЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА В РОССИИ.....	28
М.Л.Калужский ГОРИЗОНТЫ РОССИЙСКО-МАКЕДОНСКИХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СВЯЗЕЙ В СЕТЕВОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	35
Ю.В.Крупенич,Н.Ю.Симонова ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННО- ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ.....	43
А.А. Сапунков ПРЕПЯТСТВИЯ РАЗВИТИЮ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РОССИИ (ОПЫТ СУДЕБНОЙ РЕФОРМЫ II-ОЙ ПОЛОВИНЫ XIX ВЕКА, КАК ПРИМЕР ПРЕОДОЛЕНИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ ОТСТАЛОСТИ).....	49
Ю.С. Попова АНАЛИЗ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ РОССИЙСКИХ БАНКОВ НА РЫНКЕ КРЕДИТОВАНИЯ КРЕДИТНЫМИ КАРТАМИ	55
Т.Miceski, E.Veselinova СИГНАЛИЗАРАЊЕТО НА НАТАЛИТЕТОТ И ОЧЕКУВАНОТО ТРАЕЊЕ НА ЖИВОТОТ ВО Р.МАКЕДОНИЈА И РУСИЈА ЗА КРЕИРАЊЕТО НА СТРАТЕГИЈА ЗА РАЗВОЈ НА ЧОВЕЧКИТЕ РЕСУРСИ.....	60
Riste Temjanovski TRANSPORT INFRASTRUCTURE AND NEW GEO-ECONOMIC AND GEOPOLITICS CONTOURS: LINKS OR GAPS.....	71
А.А. Желомко МЕДИАЦИЈА В КОНФРОНТАЦИОННОМ МЕНЕДЖМЕНТЕ И РАЗВИТИЕ МЕДИАЦИОННОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УПРАВЛЕНЦА.....	80
О.А. Яскина, Н.С. Сосименко,Е.Н. Арбузова ИННОВАЦИОННАЯ МОДЕЛЬ СИСТЕМЫ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ ДЛЯ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ БИЗНЕСА НА ПРИМЕРЕ ВЫСШЕЙ БИЗНЕС-ШКОЛЫ ОМГПУ.....	84
Е.Д. Ветчинкина, Р.Г. Власов СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ ОБУЧЕНИЕМ И РАЗВИТИЕМ ПЕРСОНАЛА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ОБОРОННО- ПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА.....	89

М.Н.Гребенщикова МОТИВАЦИОННАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ ПЕДАГОГОВ.....	95
Ю. П. Денисов ИМИДЖ СОВРЕМЕННОГО ВУЗА В КИБЕРПРОСТРАНСТВЕ КАК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ.....	103
А.Г. Гусев, А.А.Желомко ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ ПЕРСОНАЛА В НОВЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ УСЛОВИЯХ РОССИИ.....	109
А.А. Димитрюк К ВОПРОСУ О СТРАТЕГИЧЕСКОМ УПРАВЛЕНИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	114
Д.Н.Исаенко МОТИВАЦИЯ СОТРУДНИКОВ CALL-ЦЕНТРА ПАО «РОСТЕЛЕКОМ».....	118
Л.П. Берестовская ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ И ФОРМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ КОМПЛЕКСОМ МАЛОГО ГОРОДА ЕВРАЗИЙСКОГО ПРОСТРАНСТВА	123
О.А. Яскина ИММАНЕНТНОСТЬ БИЗНЕС-ОБРАЗОВАНИЯ НА ЕВРАЗИЙСКОМ ПРОСТРАНСТВЕ КАК ГЛОБАЛЬНАЯ ПАРАДИГМА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ.....	127
Elenica Sofijanova, Tamara Jovanov Marjanova, Davcev, Ljupco COMMITMENT AND POLICY TO QUALITY.....	131
D. Lazarov, M. Kocovski, N. Stojkovic ПРЕМОСТУВАЊЕ НА ЈАЗОТ ПОМЕЃУ ИНДУСТРИЈАТА И АКАДЕМИЈАТА: КОНЦЕПТУАЛНА АНАЛИЗА СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА СЛУЧАЈОТ НА МАКЕДОНИЈА.....	136
А.В. Посаженникова ИНСТИТУТЫ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ – ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ЕВРАЗИЙСКОГО ПРОСТРАНСТВА КАК ИМПУЛЬС НЕО- ИНДУСТРИАЛИЗАЦИИ.....	143
Ю.В. Куприянов МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПЛАНИРОВАНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ БИЗНЕС-СИСТЕМЫ.....	150
Н.Ю.Симонова ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РАЗВИТИЯ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СУБЪЕКТАХ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ.....	160
М.А. Драчук СИСТЕМА ЛОКАЛЬНЫХ НОРМАТИВНЫХ АКТОВ: ВОЗМОЖНОСТИ РАБОТОДАТЕЛЯ И ТРЕБОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА.....	166
А.В. Шастин, А.В. Посаженникова ИНСТИТУТЫ РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ ДОГОНЯЮЩЕЙ ЭКОНОМИКИ.....	170

В.В. Проскурин, V.V. Proskurin МЕТОДИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО КОНСУЛЬТИРОВАНИЯ.....	175
А.Н. Романова СТРАТЕГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ И ЕГО ПРИНЦИПЫ	177
А.В.Биньковская, Е.В. Иванова ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОЕ ПАРТНЕРСТВО КАК ФОРМА ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ БИЗНЕСА И ВЛАСТИ В РЕГИОНЕ.....	182
Г.Н. Галаганова, Е.В. Иванова СТРАТЕГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ В СОВРЕМЕННОЙ ОРГАНИЗАЦИИ.....	187
О.Н.Горбунова, Р.Г. Власов МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ПРОГРАММ РАЗВИТИЯ МУНИЦИПАЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	194
С.Ю. Гуца ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИНДУСТРИИ EVENT-МАРКЕТИНГА.....	198
Н.Н. Каштанов РАЗРАБОТКА МЕТОДИКИ РЕЙТИНГОВОЙ ОЦЕНКИ РЕГИОНАЛЬНОГО РЫНКА ТУРИСТСКИХ УСЛУГ (НА ПРИМЕРЕ ОМСКОЙ ОБЛАСТИ).....	202
Н.Н. Каштанов, Ю.Л. Муравьев ОСОБЕННОСТИ РИСКОВ В СФЕРЕ ТУРИСТСКИХ УСЛУГ.....	208
В. В. Лазуткин ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СОВРЕМЕННОЙ РОССИИ.....	212
Т.В. Лалетина ПРИЕМЫ НЕЙРОЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ПРОГРАММИРОВАНИЯ В РЕКЛАМЕ.....	216
К. Р. Магомадова МЕТОДИКА ВЫБОРА СТРАТЕГИИ АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	220
А. С. Селезнева ИСКУССТВО УПРАВЛЕНИЯ И ЕГО ВОЗДЕЙСТВИЕ НА СОЦИАЛЬНЫЙ ОБЪЕКТ.....	226
Д.С.Толеубаева,Т.Ю. Волгина КЛЮЧЕВЫЕ ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ ЗНАНИЙ	230
И.А. Хмелев ВОССТАНОВЛЕНИЕ АВТОМОБИЛЬНЫХ ЗАПЧАСТЕЙ, И РЕЭКПОРТ НЕЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ ПОВЫШЕНИЯ УСТОЙЧИВОСТИ РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ СТРУКТУРЫ НА АВТОМОБИЛЬНОМ РЫНКЕ УСЛУГ АВТОСЕРВИСА.....	234
А.О. Дашковская ОСОБЕННОСТИ КЛАССИФИКАЦИИ КРЕДИТОВАНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ КОММЕРЧЕСКИМИ БАНКАМИ.....	238
А.М. Курманова, Н.Ю. Симонова РАЗВИТИЕ РЫНКА МИКРОФИНАНСОВЫХ УСЛУГ	242

А.С. Суворова, Н.Ю.Симонова АНАЛИЗ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	246
А.А. Брычкова, Р.Г. Власов УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ ПРОЦЕССОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОИЗВОДСТВЕННО-КОММЕРЧЕСКОГО ПРЕДПРИЯТИЯ В КРИЗИСНОЙ СИТУАЦИИ НА ПРИМЕРЕ ООО «СибЭК».....	250
А.В. Семенов МОДЕЛИ ПРИНЯТИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ БИЗНЕСА, ПОИСК ОПТИМАЛЬНОЙ МОДЕЛИ.....	254
В.Н. Зарубина, Р.Г. Власов АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ РЫНКА КРЕДИТНЫХ КАРТ НА ПРИМЕРЕ КРУПНЫХ БАНКОВ. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ РЫНКА КРЕДИТНЫХ КАРТ В РОССИИ.....	259
Т.В. Игнатъева СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ БИЗНЕСА НА ПРИМЕРЕ ОТРАСЛЕВОЙ ДИВЕРСИФИКАЦИИ АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «ОСНОВА ХОЛДИНГ».....	265
Е.М. Кузнецова КОММУНИКАТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ВИРТУАЛЬНОЙ БИЗНЕС-СРЕДЫ РОССИЙСКОГО РЫНКА.....	270
А.И. Никитина ТЕХНОЛОГИИ И ИНСТРУМЕНТЫ МОДЕЛИРОВАНИЯ КОММУНИКАЦИЙ СРЕДЫ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ЦЕНТРА С ВНЕШНЕЙ СРЕДОЙ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ.....	274
Н.В. Лисникова МЕХАНИЗМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ЦЕНТРА ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ ИЗМЕНЕНИЯМИ, ГЕНЕРИРУЕМЫМИ СИСТЕМОЙ ОТРАСЛЕВОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ.....	280
С.Ю. Зяблова СТРАТЕГИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНУТРЕННЕЙ СРЕДОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ В УСЛОВИЯХ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ.....	284
А.В. Шастин ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДОВ ПРОЕКТНОГО УПРАВЛЕНИЯ В АГРОПРОМЫШЛЕННЫХ КЛАСТЕРАХ.....	289
Emilija Miteva-Kacarski ANALYSIS OF THE TRADE RELATIONS BETWEEN THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND RUSSIA.....	298
E. Veselinova, M. Gogova Samonikov СТРАТЕГИСКИ ФАКТОРИ НА КАПИТАЛОТ НА БРЕНДОТ.....	306
O. Gjorgieva-Trajkovska, B. Koleva, V. Georgieva Svrtinov ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ВРЗ СМЕТКОВОДСТВОТО	314
B. Koleva, O. Gjorgieva-Trajkovska, V. GeorgievaSvrtinov ПРЕДИЗВИЦИ НА МЕНАџЕРСКОТО СМЕТКОВОДСТВО ВО УСЛОВИ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	318

J. Dimitrova ПРИДОНЕСОТ НА РЕВИЗИЈАТА И РЕВИЗОРСКИТЕ ИЗВЕШТАИ КОН ПОДИГАЊЕ НА КВАЛИТЕТОТ НА ФИНАНСИСКОТО ИЗВЕСТУВАЊЕ И КОН ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНОТО ДВИЖЕЊЕ НА КАПИТАЛ.....	324
M.Gogova Samonikov, E. Veselinova МЕНАЦИРАЊЕТО СО Е-ФИНАНСИИТЕ КАКО ПРЕДИЗВИК ПРЕД МАКЕДОНСКАТА И РУСКАТА ЕКОНОМИЈА.....	332
K. Fotova Cikovik ,R. Fotov ВЛЕЗ НА СТРАНСКИ КАПИТАЛ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР: АРГУМЕНТИ ЗА И ПРОТИВ.....	338
I. Gruevski, S. Gaber ДАНОЧНИТЕ ТРЕТМАНИ НА ПРИВАТНИТЕ ПЕНЗИСКИ ФОНДОВИ.....	349
V. Vasileva, O. Gjorgieva-Trajkovska ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ВРЗ КРЕДИТНИОТ РИЗИК	359
Даница Стојановска КРЕИРАЊЕ И ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА СТРАТЕГИИ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ МАЛ БИЗНИС СПОРЕДБЕНО СО МАЛИОТ БИЗНИС ВО МАКЕДОНИЈА.....	364

УДК: 657-027.511

006:657

O. Gjorgieva-Trajkovska, B. Koleva, V. Georgieva Svrtinov

Goce Delcev University, Faculty of Economics, Krste Misirkov St., 10-A, Republic of Macedonia, e-mail: olivera.trajkovska@ugd.edu.mk

Goce Delcev University, Faculty of Economics, Krste Misirkov St., 10-A, Republic of Macedonia, e-mail: blagica.koleva@ugd.edu.mk

University "SS Cyril and Methodius", Institute of Economics, Prolet St. 1, Skopje, Republic of Macedonia, e-mail: vesna.svrtinov@ugd.edu.mk

ВЛИЈАНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА ВРЗ СМЕТКОВОДСТВОТО

Апстракт: Како што истакнал и Џозеф Стиглиц, добитник на Нобеловата награда за економија во 2001 година, речиси преку ноќ „глобализацијата стана најважното прашање со кое се соочува светот“. Процесот на глобализација има огромно влијание и врз сметководството. Живееме во време во кое се соочуваме со сериозни напори за развој на глобална регулација на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи на компаниите. Најважната причина за појава и развој на глобалните Меѓународни стандарди за финансиско известување (МСФИ), кои се јавуваат како резултат на потребата од хармонизација на финансиското известување, е поддршката на слободното движење на ресурсите, поттикнато од глобализацијата на светскиот пазар на капитал. Со цел за ефикасно функционирање на пазарот, како и ефикасна алокација на капиталот, инвеститорите бараат транспарентност и доверливост од финансиските информации, кои мораат веродостојно и објективно да ги рефлектираат економските перформанси на компаниите. Предмет на дискусија во овој труд претставува влијанието кое процесот на глобализација го има врз сметководството, од три перспективи, кои вклучуваат: анализа на влијанието на Меѓународните стандарди за финансиско известување, менаџерското сметководство и законите и предизвиците за сметководителите.

Клучни зборови: *глобализација, сметководство, Меѓународни стандарди за финансиско известување, влијание, финансиски информации.*

THE EFFECTS OF GLOBALIZATION ON ACCOUNTING

Abstract: As Joseph Stiglitz, the 2001 Nobel Prize in Economics winner, has suggested, "Almost overnight, globalization has become the most pressing issue of our times". The process of globalization has greatly affected accounting and we are today in an era in which there are serious attempts to develop global regulation of the financial information in financial statements. The major stated reason for creation and developing of global International Financial Reporting Standards has been the need for the support of free movement of funds to accompany the globalization of capital markets. If markets are to function properly and capital is to be allocated efficiently, investors require transparency and must have the confidence that financial information accurately reflects economic performance. This research paper analyses the effects of globalization on accounting from three perspectives, which include effects of the International Financial Reporting Standards (IFRS), management accounting and the threats and opportunities for accountants.

Key words: *globalization, accounting, International Financial Reporting Standards, effects, financial information.*

Вовед

Глобализацијата претставува историски процес кој се јавува како резултат на потребата од зголемување на ефикасноста во алокацијата на ресурсите и развој на глобалниот пазар. Идеите за глобализацијата се среќаваат уште во времето на Адам Смит и Давид Рикардо, преку идејата на Маркс за глобализација, сè до денешно време. Глобализацијата претставува еден од најголемите социјални процеси со кои човештвото се сретнало воопшто. Од оваа причина влијанието на процесот на глобализацијата врз глобалната економија е огромно, а во тие рамки и врз сметководствениот сектор, кој игра витална улога во информативниот процес на општеството. Една од главните карактеристики на сметководствениот процес во денешни услови е хармонизацијата на националните

сметководствени системи. Процесот на хармонизација на сметководството е под влијание на различни фактори, како што се: културата, политиката, економијата, социјалното однесување.

Основна карактеристика на бизнис практиката подолго време претставува интернационализацијата. Сметководствениот систем го помага овој процес преку креирање на интернационална регулаторна рамка, т.е. развој на глобална регулација на финансиските информации во финансиските извештаи. Затоа и Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди – IASB (International Accounting Standards Board) е посветен на развој, во јавен интерес, на единствен сет на висококвалитетни, разбирливи и применливи глобални сметководствени стандарди, согласно со кои се бара презентирање на транспарентни и споредливи информации во финансиските извештаи на компаниите за општа намена.

Главна причина за развој на овие Меѓународни сметководствени стандарди претставува потребата од слободно движење на ресурсите, како основа за глобализација на капиталните пазари. За да се постигне правилно функционирање на пазарот, како и ефикасна алокација на капиталот, инвеститорите бараат транспарентни и доверливи финансиски информации, кои веродостојно и објективно ги рефлектираат економските перформанси.

Во брзорастечкиот глобален свет, единствена смисла има правилото истата економска трансакција да се евидентира на еднаков начин, насекаде во светот. [1, p 5] Можеби оваа констатација, која потекнува од САД, е на некој начин и иронична, имајќи предвид дека САД е една од ретките држави во светот која не ги прифати Меѓународните стандарди за финансиско известување во целост, и со „цело срце“.

1. Ефектите на глобализацијата врз сметководствениот систем

Бизнис опкружувањето како да станува сè помало со секој изминат ден. Како резултат на овој тренд, сметководството, заедно со сметководителите, не може да остане изолирано од промените кои се случуваат секојдневно во светот [2, p.25]. Глобализацијата е процес на интеграција и интеракција помеѓу владите, луѓето и компаниите. Трите клучни елементи кои го одликуваат процесот на глобализација се инвестициите, меѓународната трговија и информационата технологија. Глобализацијата е како бран кој го носи светот на ново, повисоко ниво, секој нов ден.

Како и секој друг процес, така и глобализацијата бележи и позитивни и негативни ефекти врз сметководството. Глобализацијата наметнува нови професионални и лични предизвици пред сметководството како процес и креира нови можности за кариера на поединците кои ги прифаќаат непрестаните и брзи промени кои се олицетворение на глобализацијата [3, p.25]. Затоа и сметководителите кои ги препознаваат можностите што ги нуди глобализацијата ги прифаќаат и остваруваат корист од нив; тие не се плашат од предизвиците што ги носи глобализацијата за сметководствената професија и практика. Наспроти нив, сите оние кои ја избрале сметководствената професија, но ги одбиваат, не ги прифаќаат новите и предвидливи ефекти на глобализацијата, може да се соочат со тешкотии во идната кариера.

Појавата на алтернативни сметководствени стандарди кои го надминуваат нивото на ГААП – Општоприфатените сметководствени принципи кои се применуваат во САД, всушност, го претставува ефектот на глобализацијата врз сметководствената професија. Креаторите на меѓународните сметководствени стандарди, пред сè Меѓународната федерација на сметководители, цврсто веруваат дека во интерес на сите е создавање и одржување на колективен сет на висококвалитетни принципи за финансиско известување и сметководство. Претпоставката и планот за развој на единствен сет на висококвалитетни сметководствени стандарди кои ќе помогнат во подигнување на ефикасноста на пазарот на капитал се појавиле уште пред интензивниот развој на глобализацијата. Со нивното креирање и широко прифаќање зголемената ефикасност на пазарот на капитал драматично го намали трошокот на капиталот за компаниите и го промовира економскиот развој на глобално ниво. И покрај креирањето на ГААП, кои исто така претставуваат квалитетен систем на сметководствени стандарди и принципи, може да се констатира дека истите се соочиле со бавна еволуција и подобрување, како бизнисот станувал сè поглобален и покомплексен.

International Accounting Standards Board (IASB) – Одборот за меѓународни сметководствени стандарди одиграл многу значајна улога во развојот на сметководствената професија. Така, обврската за усогласеност на финансиските извештаи на јавно котираните компании со МСФИ, произлегува од ОМСС. И покрај големите сличности помеѓу ГААП и МСФИ, евидентни се и значајни неусогласености. Дополнително на ова, гледано глобално, ГААП се многу помалку префериран од

страна на земјите во светот, во споредба со МСФИ [4, p. 46]. Најголемата разлика помеѓу двата сета на стандарди е тоа што МСФИ обезбедуваат помалку детални правила и принципи во однос на американските ГААП. МСФИ, исто така, содржат лимитирани насоки за специфичностите на различните индустрии.

Во моментот, околу 120 држави и известувачки јурисдикции ја дозволуваат или бараат задолжителна примена на МСФИ за нивните домашни компании, иако приближно 90 земји целосно ги применуваат и се придржуваат кон примената на МСФИ онака како што се издадени од ОМСС - со давање на безрезервна изјава за усогласеност на нивните финансиски извештаи со МСФИ.

Историски гледано, сметководствената професија насекаде во светот се чини била пред сè концентрирана на подготовка на финансиските извештаи на компаниите и нивна ревизија. Кога ќе се спомене терминот финансиско сметководство речиси веднаш се помислува на овластените јавни сметководители (во САД) или останати поединци кои се занимаваат со сметководство. Во други региони од светот менаџерското сметководство претставува дел од поширокиот поим сметководство. Во тие региони менаџерското сметководство и финансиското сметководство се две различни професии. Менаџерското сметководство, како супдисциплина, се занимава со финансиски и нефинансиски информации, кои го поддржуваат и помагаат менаџерското одлучување. Од друга страна, финансиското сметководство се концентрира на прибирање и презентација на финансиски информации кои им овозможуваат на инвеститорите и кредиторите донесување на ефикасни одлуки за алокација на капиталот [6, p.23]. Менаџерското сметководство се фокусира примарно на подобрување на перформансите на бизнисот, но не гарантира дека финансиското известување во компаниите е во согласност со дефинираните стандарди. Од оваа перспектива, очигледно дека финансиското сметководство ги надминува барањата на менаџерското сметководство.

Постојат различни причини за релативно помалку значајната позиција на менаџерското сметководство. Првата причина е тоа што некои држави, како САД, не се залагале многу за глобалната конкурентност, со што нивните бизниси се соочувале со минимална конкуренција, за разлика од останатиот дел од светот, кој се соочува со силна конкуренција. Втората причина за релативно нискиот профил на менаџерското сметководство е начинот, стилот на менаџерското одлучување, базирано на информации [7, p.45]. Значителен број на менаџери преферираат да донесуваат одлуки, пред сè, врз основа на лични користи, наместо врз основа на формални анализи за максимизирање на конкурентноста.

Засенувањето на менаџерското сметководство како резултат на процесот на глобализација резултираше со нови економски предизвици пред менаџерите и процесот на одлучување. Сосема јасно е дека остварувањето на целите на компаниите на глобалниот пазар во голем дел зависи од менаџерското сметководство. Ова понатаму значи дека менаџерското сметководство е тоа кое треба да ги спаси компаниите кои работат со загуби, во време на масовни притисоци од конкуренцијата, со што ќе придонесе кон креирање и зачувување на вредноста.

Во САД глобализацијата има влијание врз три групи на професионални сметководители: оние кои работат за Комисијата за хартии од вредност (Security Exchange Commission); сметководителите кои работат за компании кои се шират на глобалниот пазар; и сметководители чии способности, знаења и вештини се ограничени, пред сè на анционалните практики [4, p.56]. Првите две категории на сметководители се екстремно критички настроени, поради ограничените, намалени познавања и способности, базирани на американските ГААП. Според мислењата на многу експерти, професионалните сметководители треба да поседуваат способности за читање, разбирање и компарација на финансиските извештаи на компаниите подготвени во согласност и со МСФИ и со ГААП [5, p.2].

Наредна закана, која го претставува ефектот на глобализацијата врз сметководствените професионалци, е можноста од губење на работата (работното место). Третата категорија на сметководители, кои располагаат со ограничени способности и знаења, многу лесно може да ја загубат работата за сметка на колегите кои поседуваат дополнителни менаџерско-сметководствени способности, кои полесно можат да се носат со развојот на глобалната конкуренција.

Од друга страна, одредени сметководствени професионалци остваруваат корист од процесот на глобализацијата [8, p.60]. Најзначајната група на сметководители кои можат да профитираат од процесот на глобализација се оние кои ги прошируваат, надградуваат нивните способности, знаења и вештини, со цел да се адаптираат на промените во сметководство воопшто, кои ги носат пред сè меѓународните сметководствени стандарди. Другата група се професионалните сметководители кои ги дополнуваат своите знаења со способности, знаења и вештини од областа на менаџерското

сметководство. И двете групи на сметководители можат да ги искористат можностите за напредување во кариерата како во нивните земји, така и во странство. Така на пример, PricewaterhouseCoopers, кои се меѓу четирите најголеми компании за сметководство, бараат од нивните вработени пошироки познавања кои ги надминуваат барањата на американските финансиско-сметководствени стандарди.

Како и во сите останати области, така и во сметководството, процесот на глобализација ја наметна неопходната потреба сметководителите да се приспособат на новите барања на глобалните сметководствени стандарди. Многу сметководители го дооформуваат своето образование, кое е неопходно за успех во кариерата во екстремно глобализираниот универзум [3, 56]. Преку интернетот, како еден од најзначајните извори на информации, кој игра многу значајна улога во процесот на глобализација, многу сметководители поминуваат онлајн обуки, со цел стекнување на меѓународно признати сертификати за сметководители и ревизори.

Глобализацијата, исто така, не ги остава на страна и професионалните сметководствени асоцијации, кои мораат да ги следат барањата за интернационализација на сметководствената професија. Многу од нив спроведуваат обуки за сметководителите во делот на меѓународните бизнис практики.

Заклучок

Во трудот се дискутираат ефектите на процесот на глобализација врз сметководствената професија, со акцент на деловите од неа кои се најподложни и најчувствителни на овие влијанија. Трите клучни области ги вклучуваат стандардните принципи на сметководството, менаџерското сметководство и законите и предизвиците за сметководителите.

Меѓународните стандарди за финансиско известување се производ на потребата од хармонизација на финансиското известување во глобални рамки и нивното правилно толкување и примена од страна на сметководителите насекаде во светот, што овозможува транспарентно, објективно и веродостојно финансиско известување.

Референци (користена литература)

1. *Alfredson, K, K Leo, R Picker. P Pacter and J Radford, Applying international accounting standards, Milton, John Wiley & Sons Australia Ltd, 2005.*
2. *Diaconu, P & Coman, N., 'Accounting research from the globalization perspective', International Journal of Human and Social Sciences, vol 1, no. 1, pp. 25-31, 2006.*
3. *Godfrey, J & Chalmers, K., Globalisation of Accounting Standards, Reprint edn, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2007.*
4. *Sahi, A & Dua, K., 'Globalization's impact on accounting research', International Journal of Information Technology and Knowledge Management, vol 5, no. 2, pp. 468-470, 2012.*
5. *American Institute of Certified Public Accountants. New York, NY 10036-8775, 2015.*
6. *Kinney, M & Raiborn, C., Cost Accounting: Foundations and Evolutions, 7th edn, Cengage Learning, Mason, OH, 2008.*
7. *Juan, D., Fundamentals of Accounting: Basic Accounting Principles Simplified for Accounting Students, 2nd edn, AuthorHouse, Bloomington, IN, 2007.*
8. *Goldin, I & Reinert, K., Globalization for Development: Trade, Finance, Aid, Migration, and Policy, 2nd edn, World Bank Publications, Washington, DC, 2007.*